

CUPRINS

Nota autorului.....	7
I. Casa mea este acolo unde mă găsesc eu cu mine însuși și pot trăi în Dumnezeu	13
II. Închisorile ne-au învățat adevărata rugăciune.....	24
III. Credința și râvna preoților trebuie să topească betoanele.....	65
IV. Profesiunea de român nu este una ușoară	73
V. Omul este jumătate dragoste, jumătate luptă	92
VI. Vină grea și povară grea revine intelectualului...	99
VII. Răbdarea este axa pe care ne mișcăm.....	117
VIII. Nu văd eu prin oameni, Dumnezeu vede prin oameni.....	121
IX. Moartea nu este nici început, nici sfârșit	153
X. Jertfa	158
XI. Iubirea	161
XII. Cum vedem raiul?.....	166
XIII. Să ne vedem păcatele	170
XIV. Valoarea omului.....	180
XV. Ispitele	187
XVI. Poporul român	188
XVII. Frica de Dumnezeu	191
XVIII. Buna vecinătate	193
XIX. Postul	196
XX. Rugăciunea	199
XXI. Icoana	201
XXII. Preoții și „deschiderea cărții”	202

XXIII. Politica și viața creștină	205
XXIV. Biserica vie	208
Postfață	219
1. Îngerul numără pașii spre schit	219
2. Credința e lacrimă binefăcătoare când sufletul e rug aprins	220
3. Totul trebuie mărturisit pe lumea asta	225
4. Mătmureala de după un somn istoric	227
5. Desașii din suflet	235
6. Cât de departe poți să vezi cu ochiul inimii și cu ochiul minții?	239
7. Omul poate fi judecat prin „lume” și lumea poate fi judecată prin fiecare om în parte	244
8. Numai credința și rugăciunea „văd” cu adevărat	247
9. Viața în mijlocul minunilor	249
10. Când te caută Iisus trebuie să fii acasă, să-i deschizi	252
11. „Boala este o dezordine a sufletului...”	254
12. Într-o casă prea mare și Dumnezeu se simte stințher	256
13. Cum e cu poporul român?	257
14. La Aiud, „voluntari în slujba neamului”	258
15. Rugați-vă pentru fratele Gheorghe!	263
16. Câtă credință, atâta putere...	265

Nota autorului

De când mă știu, din copilărie sau mult mai târziu, clipele de răgaz au însemnat „o fugă până la mănăstire”. Mănăstirile din preajmă au fost, astfel, loc de pelerinaj, de popas, de odihnă, loc de întărire, de întâlnire, hotar, orizont, loc tainic, intersecție, loc de poveste, cearcăni de istorie, liniște, ordine, obișnuința cu minunile, întâlnirea cu viața, cu moartea, cu iubirea, pacea cărnii, pacea sufletului, călăuză, labirint interior, uimire, rai... Mănăstirile de la Neamț, Agapia, Varatic, Secu, Sihăstria, Sihla, Pocrov, Bistrița, Horaița, Bisericanî, Tazlău, Pângărați, Durău, Petru Vodă plus atâtea altele din ținutul Neamțului, au fost și sunt limanuri pentru o mulțime de oameni care știu că au inima și sufletul apărate atât timp cât mănăstirile din preajmă sunt în picioare.

Dar ele, mănăstirile, n-ar fi decât piatră amară dacă n-ar fi însuflețite pe dinăuntru de obștile de călugări și maici, care alcătuiesc o lume aparte. Deși e o lume redusă numerică, ai impresia că pe umerii ei se sprijină multimea umană din jur, că pe umerii ei stă o parte din responsabilitatea vieții și morții, a veșniciei și măntuirii.

Oamenii vin la mănăstiri ca să descopere că atunci când toate drumurile pe orizontală sunt înfundate, mai rămâne o cale care dă direct în cer. Dar ca s-o nimerești ai nevoie de cineva care să te ajute să deschizi o porțiță în

suferință, de disperare, de panică, al epocii, s-a transformat în cuvinte, cuvintele s-au transformat în șoapte. Iar șoapta, se știe, este cea care poartă cel mai bine și mai convingător, declarațiile de iubire: de semenii, de patrie, de Hristos.

Adrian Alui Gheorghe

I.

Casa mea este acolo unde mă găsesc eu cu mine însuși și pot trăi în Dumnezeu

– Părinte, vă rog câteva lucruri despre începutul dumneavoastră de drum în viața asta. Mama, tata, frații...

– Dacă viața noastră, în general, este legată de cei doi părinți, apoi mama este numele sfînteniei pe lumea asta, lumea însăși este făcută din sângele și din plămădeala trupului și a sufletului ei. Mama mea a avut un nume tradițional, al Sfinților Părinți dumnezeiești, Ana și care, într-adevăr, a dus o viață trudită, o viață ca a femeii de la munte, s-a căznit mult de tot ca să crească pe cei cinci copilași. Tata se numea Gheorghe, purtător de biruință, pentru că a dus mereu luptă cu lumea asta. Mama era acasă, cu greutățile ei, și tata era mereu plecat cu treburile lui. Copiii au fost Ioana, Tanasă, Neculai, Elisabeta și eu.

– A mai ajuns vreunul preot? Sau slujitor la mănăstire?

– N-a mai ajuns nici unul preot, deși la noi, în casă, era împămânenit foarte mult spiritul acesta al mănăstirii, pentru că foarte mulți călugări de la Neamțu și Secu și Sihăstria, umblau prin sate, pe la casele creștinilor. Astăzi, dacă se umblă cu repartiția cărților

religioase, cu transmiterea lor dintr-un județ în altul, dintr-o mănăstire în alta, totul se face cu mașini rapide, pe când pe vremea copilăriei mele se mergea cu un cărucior tras de câte un călugăr, care se trudea să ajungă din loc în loc. Mă gândesc, astfel, la părintele Pahomie de la Mănăstirea Neamțului, de pildă, venea și îl ajutam noi la urcat Muntele Petru Vodă, avea câte doi, trei săcușori în cutia căruciorului și noi de-abia aşteptam să vină părintele, ne dădea din săcușor câte o cărțulie, câte un Acatist al Sfântului Nicolae, al Sfintilor Ioachim și Ana și Paraclisul Maicii Domnului. Mare bucurie era pentru noi! Apoi, când se întorcea, pe jos, de prin părțile Broștenilor, de la Borca, din satele astea situate de-a lungul Bistriței, venea și dormea la noi. Eram mereu lipit de el, și îl întrebam despre lucrurile astea frumoase și tainice ale vieții de mănăstire. Povestea până Tânziu și eu îl ascultam pe bătrân aşa cum ascultă lumea acum, bunăoară, la televizorul ăsta diabolic. Ascultam despre viața aceasta duhovnicească a mănăstirilor. Și nu mai vorbesc că mama a fost legată în credința ei trup și suflet de Ortodoxie, mai ales că atunci se dădea luptă între stilul vechi și stilul nou. Mama a rămas pe stil vechi până la sfârșitul vieții ei. Dar tata ținea și pe una și pe alta. „Mamă, ce sărbătoare e?”, o întrebam. „Azi e Sfântul Gheorghe. Ei, o să mă duc și eu la biserică!” Și dacă era „pe nou” zicea: „O să mă duc la Sfântul Gheorghe acesta, la celălalt, poate n-o să am vreme să duc colivă. Dar mă duc la aista și o să-l țin și pe acela”. Oricum, era o obișnuință a casei să plecăm de sărbători la mănăstiri, Durăul era mănăstirea preferată.

– Așa se explică faptul că ați și intrat în mănăstire. Spunea un Sfânt Părinte că dacă vrei să vezi până departe, dacă vrei să vezi cu adevărat, atunci fă-te preot...

– Așa se explică, pentru că am crescut zi de zi în spiritul credinței, în casă era atmosfera frumoasă a vieții morale, a respectului pentru valorile tradiționale. Pentru că tradiția, dragul meu, este așezarea în matcă a unui neam. Fără tradiții un neam dispără din istorie. Iar tradiția românului este legată de Biserică, este construită pe alcătuirea sărbătorilor bisericești, a respectului pentru familie.

– Care a fost momentul cel mai semnificativ al vieții dumneavoastră în Biserică?

– Au fost multe, dar începutul are în el toate semințele evoluției ulterioare. De astă, când m-au primit pe mine la Mănăstirea Durău și m-au îmbrăcat într-o seară în ipodiacon și m-au așezat cu sfeșnicul înaintea soborului, apoi pentru mine a fost toată lumea, pentru mine nu mai exista nici casă, nici bordei, nimic!

– Și de atunci ați rămas cu aceeași stare...

– Da, de la mama mea a rămas starea aceea, că ea împărtășea întru totul starea mea. Dacă nu era mama mea, nu eram acolo atunci și poate că nu aş fi făcut drumul pe care l-am făcut.

– Și tata?

– Tata era terenul de luptă, el era cel care ne aducea de toate acasă. Mama ne creștea în duh și adevăr și tata era terenul pe care se dezvolta duhul, el se

ocupa cu „adusul”, cu administrația. Și el era creștin, dar mai puțin activ, unde era și obosit de la muncă.

– *La ce vârstă ați intrat în mănăstire?*

– La 17-18 ani. Am intrat la mănăstire aici, la Durău. Socoteam că a coborât cerul pe pământ, nu alta. Când am intrat în mănăstire și am văzut călugării aceia cu bărbi mari și care cântau la strană, mi se părea că am intrat în mijlocul unei adunări de pe ceea lume, aşa de înălțător și de frumos mi se părea totul. Îmi mai amintesc că slujba se ținea într-un paraclis, „Schimbarea la Față”, un paraclis mic pentru că în biserică mare pictorul Tonitza restaura pictura. Vă spun că eu nu mai vedeam nimic, mi se părea că nu au nimic pământesc oamenii aceia, vedeam că sunt veniți, căzuți parcă din cer aicea, între noi. Mă uitam la ei, aşa, ca la niște zei. Mă încchinam pe la icoane, dar mă duceam și la ei și mă încchinam. „Măi, du-te și te-nchină la icoane, nu veni aicea la mine!”, mi-a zis unul. Și mai ales era un părinte, Dometian, Dumnezeu să-l ierte, care îmi spunea mie: „Măi băiete, tu n-ai putea să te mântuiești acasă? Ce-ai căutat la mănăstire?!”. „Păi, vreau să stau și aicea, cum ati trăit și Sfântia Voastră aicea, frumos. Îi satul meu aproape, aicea și eu sunt la mănăstire, nu pierd eu legătura...” Îmi spunea: „O să-ți pară rău, că acasă ai avut altă viață, aicea-i aspră viață!”. Da, au fost și lucruri bune, extraordinar de bune, au mai fost și lucruri mai de sminteală, aşa, ca peste tot în lumea asta. Un alt lucru pe care l-am reținut ca deosebit în viața mea, a fost atunci când am îmbrăcat primul veșmânt cu care am ieșit în fața poporului. Anagnost

se cheamă, și pentru mine, pentru sufletul meu a fost mare sărbătoare.

Și după un an și jumătate mă cheamă părintele stareț și îmi zice: „Măi băiete, tu ai să mergi să faci carte, mai departe!”. Hainele îmi erau gata cusute, mi-a citit o rugăciune, mi-a dat niște adrese și hai băiete la seminar, să înveți carte! Și după trei zile, cu două pachete după mine, uitându-mă cu jind după Ceahlău am plecat gândindu-mă ce și cum am să fac, cum am să mă mai întorc eu înapoi. Ei, abia acum începea viața pentru mine, când mă rupeam de munți mei și de oamenii mei, de părinții mei, de frații mei. Că de acolo, de la seminar, tocmai de la Cernica, era obiceiul ca o singură dată pe an să vii acasă, și eu deja începeam să Tânjesc după locurile mele...

– *Erați în situația lui Creangă, părinte. Că și el zice: „Cum nu se dă scos ursul din bârlog, țăranul de la munte strămutat la câmp, și pruncul, dezlipit de la sânul mamei sale, aşa nu mă dam eu dus din Humulești... ”. Dumneavaoastră părăseați spațiul binecuvântat al Ceahlăului...*

– Da, greu, greu! Ce știam eu despre Cernica, de la alții? Lacul Cernica? Tânărime! Muntenia? As-primea vietii de școlar, călduri mari! Când am ajuns la București, cu trenul, forfotă... Pantofii mei erau prăfuiți, pe tren, noaptea, că trenurile erau rare și aglomerate, călcai peste unul, dădeai peste altul, pachete mari, papornițe peste tot, că aşa era pe atunci. Și vine la mine un lustragiu care cunoștea psihologia celor de la țară și imediat îmi zice: „Părinte, haide, pune piciorul colea!”. Eu n-am de lucru și pun piciorul pe bâncuța lui. Ei, când termină asta lustruitul, m-a

costat vreo douăzeci și opt de lei. Iar douăzeci și opt de lei era lucrul de două zile de coasă la munte. Ei, la fel un taximetrist, s-apropie: „Unde mergi, părințele?” „La Cernica!”, zic eu mândru. „Urcă, gata, mergem la Cernica!...” Când cobor, colo, acela îmi ia un preț de m-a dat gata cu bănușii mei, mi i-a luat pe toti. Și când cobor eu din taxi, cu cine dau față în față, pe cine întâlnesc eu la intrarea în Mănăstirea Cernica? Pe director. Torinescu îl cheme. „De unde vii, frate? Ai venit cu mașina? De la Durău? Ei, numai de la Durău se putea veni cu mașina, că acolo e boierie...!”

Acomodarea a fost destul de anevoieasă. Pe atunci sistemul de învățământ era mai altfel decât acum. Făceai întâi șase clase primare. După aceea o luai, din nou, de la clasa întâi, la seminar. Și era greu la seminar. Limba greacă, limba latină. Și dă-i, tată, și muncă, și aritmetică, și toate socotelile... Programul era anevoieios, cu studiu toată ziua. Și eu, dintr-un copilaș liber, muntean, deh, obișnuit cu munca și mai puțin cu studiul și cu statul în loc, crescut la umbra Ceahlăului, a trebuit să strâng din dinți și să mă acomodez cu altfel de viață, care nu era pe structura mea. Necazul era și mai mare că trebuie să scoți cel puțin 7, 50, un 8, acolo, fără de care bursa nu era posibilă, te trezeai că te trimitea înapoi. Munceai zi și noapte și trebuie să scoți note mari, ca să reziști. De fapt, dacă e să cântărim bine, eu mi-am luat treaba în serios, și nici o greutate nu era mai mare, decât scosul cuvintelor la greacă și latină. Germana și franceza, la fel, erau aceeași bucurie, dar parcă erau mai accesibile. Dar astăzi, greaca și latina, erau nenorocirea cea mai mare. Părintele Hrisan, Dumnezeu să-l ierte!, a fost vreo doisprezece ani în Grecia și când te scotea la lectie, să

spui toate formele verbelor și toate regulile, transpirai tot. Apoi te lua la Noul Testament, îți dădea un verb, *timao*, aşa, și spune, forma perfectului, a perfectului trecut, pasivul, viitorul... toate. Te luau transpirațiile de parcă munceai din greu.

Când mai primeai câte un liber și te mai duceai prin oraș, prin București, nu știi cum se făcea că te găseai cu câte un profesor de la seminar, cu părintele Scriban, de exemplu. „Ei, frate, de unde ești?” „Sunt de la Seminar, de la Cernica.” „Dar te cam plimbi prin oraș...” „Păi n-am venit anul acesta, e prima oară...” Și apoi, în clasă, te lua imediat: „Ei, frate, parcă ne-am văzut prin București, ia să vedem noi dacă și-a priit plimbarea...”. Și dă-i cu ascultatul, te suceai, te învârtea până scotea tot din tine, nu-ți mai venea să ieși în oraș, stăteai toată ziua la învățat.

Cu bune, cu rele am terminat patru ani la Seminarul de la Cernica. Deodată s-a desființat acolo, odată cu mișcările legionare...

– Era cunoscută mișcarea legionară?
– Era la început...

– Dar o cunoșteați?

– Puțin, puțin de tot. Ca toată lumea. Dar eu eram un copilandru, nu i-am dat nici o atenție. Dar încolo, în țară, se cunoștea destul de bine. Aici la noi era o școală, într-adevăr, cu caracter naționalist. Dar atât.

– Cred că tot învățământul era aşa, în acea perioadă.
– Da, aşa era. Se intonau cântece patriotice pe toată linia, se dădeau spectacole ale corurilor prin

oraș. Seminarul Cernica era vestit pentru activitatea sa, avea profesori renumiți. Lumea venea din oraș, de peste tot, ca să asculte predicile care aveau un accentuat caracter patriotic, educativ, oferea răspunsuri la toate întrebările creștinilor. Că aveam profesori deosebiți: părintele Gheronte, părintele Teofil, Dionisie Udișteanu, ca să numesc doar câțiva, pe care mi-i aduc aminte acum. Pe fondul astăzi însă, s-a desființat Seminarul.

– În ce an era asta?

– În '41. Anul școlar '41-'42. Așa am fost repartizat la „secția monahală” de pe lângă Seminarul de la Râmnicu Vâlcea.

– Ați terminat deci patru ani la Cernica.

– Da, am intrat acolo, la Râmnicu Vâlcea, în anul al cincilea al seminarului. Acolo eram mult mai aproape de nivelul școlilor laice. Mi-am dat seama că distanță era între educația ce am primit-o noi în cei patru ani de la Cernica și școala aceasta, unde programul era mult mai lejer. Față de Cernica, aici, la Râmnicu Vâlcea, pentru noi, care eram foarte bine pregătiți, era floare la ureche.

– Calvarul omului scos de acasă continua astfel, părinte. Opt ani era deci seminarul?

– Seminarul, da. Și după anul al cincilea la Râmnicu Vâlcea ne-au repartizat, ca să terminăm studiile, pe eparhii. Și eu fiind din Moldova, am fost repartizat la Seminarul din Roman, cu încă vreo cinci-sase colegi care erau tot din județul Neamț. La Ro-

man, iarăși, am continuat școala, dar din ce în ce mai slabă era pregătirea noastră. Și pot spune că la ce am învățat în cei patru ani de la Cernica, puțin am mai adăugat în următorii patru ani din școlile astăzi, în special în domeniul acesta lingvistic: latină, greacă, germană, franceză, în care eram foarte bine pregătiți din primii ani.

Ei, bine, în 1948, imediat cum am terminat Seminarul, a venit, într-o noapte, arestarea...

– O să revenim la asta... Spunea poetul Nichita Stănescu că cel mai lung drum este cel de acasă până acasă. Dumneavaoastră puteți confirma lucrul acesta pentru că ați plecat de acasă, adică de aici, din zona astăzi, ați făcut un ocol prin lume, și v-ați întors tot acasă, aici lângă Ceahlău, lângă Bistrița. Ce ne puteți spune despre drumul dumneavaoastră „de acasă până acasă”?

– De acasă până acasă? Păi casa mea este acolo unde mă găsesc eu cu mine însuși și pot trăi în Dumnezeu. Casa mea, bogăția mea sunt acolo, cum spune Mântuitorul: „... mama Mea și frații Mei sunt cei care ascultă cuvântul Meu”. Dezlipit acum de starea astă materială, pot spune că această casă a mea este acolo unde m-am născut, am crescut și s-au legat de mine toate amintirile. Eu mă văd aici, pe părăiele astăzi pe unde trec acum cu mașina, unde mergeam pe o cărăruie pe sub cetina brazilor. Era un fir de părău plin de păstrăvi și intram până la jumătate în bălți după ei, deși erau peștii cei mai iuți și mai greu de prinși. Prindeam trei-patru peștișori și mi se păreau că au valoarea peștilor lui Iisus împărtiți mulțimii flămânde. Toate locurile aceste pentru mine sunt țara